



**UITVOERINGS-
PROGRAMMA
DUURZAAMHEIDSVISIE
MIDDEN-DRENTHE
2020-2022**

**MET ELKAAR BOUWEN AAN EEN
DUURZAAM MIDDEN-DRENTHE!**

GEMEENTE
MIDDEN-DRENTHE 

COLOFON

Titel	Uitvoeringsprogramma Duurzaamheidsvisie Midden-Drenthe
Versienummer	1.0
Datum uitgifte	Juni 2020
Opdrachtgever	Gemeente Midden-Drenthe
Opdrachtnemer	Royal HaskoningDHV
Auteurs	Anke Lodder, Lianne Huijs, Anja Boekenoogen
Contactpersoon	Anke Lodder
Contactgegevens	anke.lodder@rhdhv.com

Inleiding

Aanleiding en doel uitvoeringsprogramma

Duurzaamheid begint steeds meer vorm te krijgen in de gemeente Midden-Drenthe. In de afgelopen jaren hebben we al veel mooie projecten uitgevoerd die bijdragen aan een duurzamere samenleving, zoals:

- duurzaamheidsinvesteringen in sportaccommodaties;
- zonnepark Leemdijk (in ontwikkeling);
- prijsvraag Duurzaam op eigen Kracht (DOEK);
- zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis;
- duurzaamheidsinvesteringen in dorpshuizen;
- energiebesparingsprojecten bij inwoners (Mijn Isolatie projecten en Thuis in een energiebesparend huis) en de duurzame huizenroute.

Dit jaar (2020) is de Duurzaamheidsvisie vastgesteld door de gemeenteraad. In de Duurzaamheidsvisie zijn onze duurzaamheidsambities beschreven en is aangegeven op welke manier wij deze nastreven. De volgende stap in dit proces is om de acties, die wij samen met onze partners gaan ondernemen, vast te leggen in een uitvoeringsprogramma.

Dit uitvoeringsprogramma beschrijft welke projecten wij samen met onze partners gaan uitvoeren om de duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Daarnaast beschrijft het welke middelen er hiervoor beschikbaar zijn en welke planning hierbij hoort.

Doelstelling: CO2-neutraal in 2050

De Duurzaamheidsvisie heeft één centraal doel: CO2-neutraal in 2050. Dit betekent dat de CO2 -uitstoot in Midden-Drenthe in 2050 met 95%-100% gereduceerd is. Hiermee volgt de gemeente Midden-Drenthe de koers van nationaal beleid. Dit doel is onderverdeeld in tussendoelen, namelijk:

- 1,5% energiebesparing per jaar;
- 16% hernieuwbare energieopwekking in 2023;
- de CO2-uitstoot in 2030 met 45% verminderen.

In de Duurzaamheidsvisie zijn vier duurzaamheidsthema's aangewezen waar wij als gemeente mee aan de slag gaan: duurzame elektriciteit, duurzame warmte, circulaire economie en voedsel. Door op al deze thema's actie te ondernemen wordt aan het hoofddoel van CO2-neutraal gewerkt. Via deze thema's werken we aan de omschakeling van fossiele energie naar hernieuwbaar, het tegengaan van verspilling en onnodig energie- of grondstoffengebruik, en het sluiten van kringlopen. Hiermee gaan we klimaatverandering tegen en werken we aan een duurzame toekomst.

Opzet en scope document

In de volgende hoofdstukken lichten we de projecten toe die wij van plan zijn om samen met onze partners uit te voeren. Hierbij sluiten we aan bij de termijn van de huidige coalitie, namelijk tot en met 2021. Bij de thema's geven we wel een doorkijk naar de lange termijn, maar daar definiëren we geen projecten voor. Reden daarvoor is dat de duurzaamheidsontwikkelingen en innovaties elkaar snel opvolgen. Het speelveld is steeds aan verandering

onderhevig. Een uitvoeringsprogramma voor de langere termijn is daarom snel achterhaald.

Per thema lichten we de projecten toe die we de komende jaren uitvoeren. Dit uitvoeringsprogramma geeft een globale duiding van de aanpak en het beoogde doel. Hiervoor maken we een inschatting van het benodigd aantal fte, budget en tijd. Deze

middelen reserveren we na vaststelling in de begroting van de gemeente Midden-Drenthe.

In 2021 vindt een herijking van dit document plaats. Op dat moment gaan we na hoe het staat met de resultaten van deze projecten en wat de volgende stappen zijn. Dit is ook het goede moment om innovaties en ontwikkelingen mee te nemen.

1. DUURZAME ENERGIE

Inleiding

Voor duurzame elektriciteit ligt de focus ten eerste op energiebesparing. Hoe minder energie we verbruiken, hoe minder energieproductie benodigd is. Vervolgens zijn zonnepanelen op (grote) daken prioriteit.

Vanuit de dialoogsessies en de interviews hebben we meegekregen dat inwoners graag zien dat eerst de daken worden vol gelegd, zodat we het aantal grondgebonden grootschalige zonneparken kunnen beperken.

De overblijvende elektriciteitsvraag verduurzamen we door in te zetten op grootschalige en kleinschalige zonneparken en kleinere windmolens (tiphoogte 21 meter, ashoogte 15 meter). Er lopen al een aantal initiatieven rondom duurzame elektriciteit, deze zetten we door.

In de realisatie van initiatieven is de capaciteit van het elektriciteitsnet een knelpunt. Er is niet genoeg capaciteit waardoor nieuwe initiatieven niet aangesloten kunnen worden. De capaciteit van het netwerk is de verantwoordelijkheid van TenneT en Enexis. De gemeente gaat samenwerken met deze partijen om te kijken hoe we oplossingen kunnen vinden voor dit knelpunt.

Waar willen we naar toe?

Voor duurzame elektriciteit zijn de volgende uitgangspunten opgehaald:

- I. Inzetten op **besparing** op de vraag naar elektriciteit (1,5% per jaar tot 2050).
- II. **Zon op dak stimuleren**: in 2050 is op ten minste 30% van de geschikte daken zonPV gerealiseerd (in totaal 200 TJ).
- III. Ruimte geven aan de ontwikkeling van een **paar grote zonneparken** gerealiseerd (352 TJ), waarbij het de ambitie is om deze voor minstens 50% in lokaal eigendom te hebben.
- IV. Ruimte geven aan 100 TJ aan **kleinschalige zon- en windinitiatieven** van energiecoöperaties en dorpsinitiatieven (windmolens maximaal tiphoogte 21 meter).
- V. De gemeente is **gesprekspartner** van Enexis en Tennet bij het toereikend maken van het elektriciteitsnetwerk

PROJECTEN DUURZAME ELEKTRICITEIT

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
1.1	Stimuleren zonne-energie bij particulieren	Advisering over aanschaf en financiering zonnepanelen via Drents Energieloket	Drents Energieloket	Doorlopend
1.2	Campagne groene energie voor ondernemers	Stimuleringscampagne ondernemers en andere initiatiefnemers voor zon-op-dak, kleine windmolens en kleine zonneparken. Samen met netbeheerder kijken naar aansluitmogelijkheden en maken strategische planning voor aansluit.	Enexis Beheer, Synnovem (uitvoering) Bedrijvenorganisaties, LTO Noord	Start: Q2 2020 Eind: Q3 2021
1.3	Maatschappelijke Tender zonne-energie	Tender voor selectie grootschalige zonnepark-initiatieven in de gemeente. We dagen initiatiefnemers uit voor o.a. 50% lokaal eigendom. goede landschappelijke inpassing, meervoudig ruimtegebruik, opslag van energie, netbalans etcetera. Vervolgens nemen we in dit traject ook mee hoe we om willen gaan met de opbrengsten, vergunningverlening en leges.	Inwoners, diverse maatschappelijke organisaties, Enexis Beheer	Q2 2020: bestuursopdracht Consultatie: 2 ^e helft 2020 Opleveren Tender: afhankelijk van snelheid consultatie
1.4	Parapluplan kleine zonneparken en windmolens	Een planologische regeling voor kleine zonneparken en kleine windmolens in het buitengebied, zodat kleinschalige initiatieven makkelijker doorgang vinden.	BügelHajema	Start: Q1 2020 Eind: Q4 2020
1.5	Begeleiden ontwikkelen zonneparken	Regie op de ontwikkeling van zonneparken die buiten de Tender vallen (oud regime, no-regret locaties)		

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
1.5.1	Locatie De Lotten	Zonnepark aan De Lotten tussen Beilen en Hijken	Solar Century, EC Hooghalen	PM
1.5.2	Locatie Attero	Zonnepark op voormalige stort Attero	Attero	PM
1.5.3	Locatie Zandwinput Beugel	Drijvend zonnepark op zandwinplas aan de Mussels	GroenLeven, Beugel	PM
1.6	Ontwikkelen zonnepark Leemdijk	Ontwikkeling gemeentelijk zonnepark op locatie Leemdijk in Smilde	Nader te bepalen ontwikkelaar, lokale energieinitiatieven	
1.7	Ontwikkelen duurzaamheidsfonds Leemdijk	De opbrengsten van zonnepark Leemdijk wil de gemeente via een duurzaamheidsfonds (of andere invulling) ten goede laten komen aan de inwoners van Midden-Drenthe.	Lokale energie-initiatieven, Drentse Kei	Start Q1: 2021 Eind: Q4: 2021
1.8	Actieve inzet netwerkcapaciteit	Op basis van concrete initiatieven (o.a. Tender en campagne groene energie) strategische planning maken voor aansluiten initiatieven.	Enexis Beheer	Doorlopend
1.9	Regionale Energiestrategie	In de Regionale Energiestrategie (RES) worden regionale afspraken gemaakt over de energietransitie. De gemeente is aangehaakt aan het lopende RES proces, door deel te nemen aan werkgroepen en de verschillende overleggen bij te wonen. Intern begeleiden we de besluitvorming. De ambities en doelen uit de Duurzaamheidsvisie voor duurzame energie nemen we één op één over in de RES.	Alle Drentse overheden, diverse maatschappelijke organisatie, Enexis en Tennet.	Concept: uiterlijk mei 2020 vaststellen RES 1.0: uiterlijk februari 2021 vaststellen
1.10	MKB Duurzaamheidsessie	Jaarlijks initiatief vanuit de EC Smildes om MKB'ers te stimuleren om besparende maatregelen te nemen en	Energiecoöperatie Smildes	Jaarlijks terugkerend

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
		te kiezen voor duurzame energieopwekking.		
1.11	Gemeente geeft het goede voorbeeld	Binnen de gemeente stappen ondernemen om energie te besparen en duurzame energie te gebruiken.		
1.11.1	Inkoop Duurzame Elektriciteit	Voor de periode 2021-2024 kopen we samen met andere Drentse overheden en organisaties groen elektriciteit in. De gemeente Midden-Drenthe verduurzaamt middels de aanschaf van GvO's Nederlandse Wind/Zon.	Andere Drentse overheden	2020
1.11.2	Voortzetten telewerken	Invulling geven over voortzetting telewerken na coronacrisis (beperken kilometers woon-werkverkeer en van afspraken).		Q4 2020
1.11.3	Uitvoeren openbaar verlichtingsplan	Uitvoering geven aan doelstellingen verduurzamen openbare verlichting bijvoorbeeld door toepassen van Led-verlichting of andere duurzame verlichting		Doorlopend

2. Duurzame warmte

Inleiding

We schakelen over van aardgas als warmtebron naar hernieuwbare bronnen. Dit is enerzijds een essentieel onderdeel van de energietransitie en anderzijds noodzakelijk om de gaskraan in Groningen dicht te kunnen draaien. De warmtetransitie is geen gemakkelijke opgave: veel gebouwen moeten worden aangepast op een nieuwe warmtebron. Ook hier is het uitgangspunt dat het betaalbaar en behapbaar is voor inwoners en ondernemers.

Waar willen we naar toe?

De gemeente heeft als doel om in 2050 alle woningen en gebouwen met hernieuwbare bron te verwarmen. Een tussendoel is om in 2030 een kwart van de woningen en gebouwen overgeschakeld te hebben. Besparing is hier de eerste stap, net als bij duurzame elektriciteit.

Voor duurzame warmte zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- 1,5% energiebesparing per jaar.
- Woningen en gebouwen van het aardgas af en met hernieuwbare bron verwarmen in 2050. Als tussendoel moet in 2030 een kwart van de woningen en gebouwen van het aardgas af.

Elke gemeente moet uiterlijk 2021 een warmtetransitievisie hebben vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe en wanneer gebouwen overschakelen naar een hernieuwbare energiebron. De vervolgstap is om de warmtetransitievisie uit te werken in wijkuitvoeringsplannen.

PROJECTEN DUURZAME WARMTE

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
2.1	Energiebesparing	Besparing is de eerste stap richting duurzaamheid. De gemeente gaat dit actief stimuleren aan de hand van de projecten 2.1.1 t/m 2.1.7		
2.1.1	Aanbieden bespaarbox	Gratis bespaarbox voor inwoners. Uitrol loopt via Drents Energieloket.	Drents Energieloket, woningbouwcorporaties	September 2020
2.1.2	Voucher CV update	Voucher voor check CV-installatie inwoners. Uitrol loopt via Drents Energieloket.	Drents Energieloket, woningbouwcorporaties	September 2020
2.1.3	Collectieve inkoop	Gezamenlijk inkooptraject voor energiebesparende maatregelen. Loopt via Drents Energieloket en een extern bureau.	Drents Energieloket	Najaar 2020
2.1.4	Inzet Klus Bus	Aanbrengen van energiebesparende maatregelen zoals radiatorfolie, ledlampen en tochtstrips bij inwoners aan de hand van een Klus Bus.	Drents Energieloket, woningbouwcorporaties, lokale initiatieven.	Najaar 2020
2.1.5	Bewustwording en advies	Publiciteit energiebesparing <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarlijks deelnemen aan isolatie campagne ism Drents Energieloket (DEL), ▪ publiciteit over advies Drents Energieloket, ▪ publiciteit Duurzame Huizenroute, 	Drents Energieloket, Stichting Duurzame Huizenroute, woningeigenaren	Campagnes: najaar Publiciteit DEL: doorlopend Duurzame Huizenroute: voorjaar

2.1.6	Ontwikkelen ontzorg pakketten particuliere woningeigenaren	Ontwikkelen aanpak om woningeigenaren te helpen met het financieren van energiebesparende maatregelen en het toepassen van duurzame energie.	Banken en andere financiers, andere gemeenten, andere partners	Start Q1 2021 Eind: Q3 2021
2.1.7	Ontwikkelen ontzorg pakketten ondernemers	Ontwikkelen aanpak om ondernemers te helpen met het financieren van energiebesparende maatregelen en het toepassen van duurzame energie.	Banken en andere financiers, andere gemeenten, andere partners	Start: Q3 2021 Eind: Q2 2022
2.2	Warmtetransitievisie	Ontwikkelen van een strategie om wijken van het aardgas af te koppelen. Deze visie moet eind 2021 gereed zijn. In 2019 is een warmteverkenning gemaakt van de gemeente. Ook hebben we samen met diverse stakeholders meegedaan aan de sprintsessie voor de warmtetransitie. De input gebruiken we voor het vormgeven van de visie. Dit doen we samen met diverse stakeholders en inwoners(groepen). Waar mogelijk trekken we samen met andere Drentse gemeenten en de provincie op.	Attero, Friesland Campina, Jumbo DC, woningbouwcorporaties, Enexis Beheer, energiecoöperaties, inwoners(groepen), Dorpenoverleg MD, andere Drentse overheden	Start: Q3 2020 Eind: Q4 2021
2.3	Lievingerveld	Ondersteuning energiewerkgroep Lievingerveld met collectieve warmteoplossingen in wijk. De ervaringen worden waar mogelijk ingezet in bestaande wijken.	Energiewerkgroep Lievingerveld.	2020 /2021
2.4	Gemeente geeft het goede voorbeeld	Binnen de gemeentelijke organisatie stappen ondernemen om energie te besparen en over te stappen op duurzame warmtebronnen.		

2.4.1	Ontwikkelen en uitvoeren accommodatiebeleid	In 2020 stellen we het integrale accommodatiebeleid op. Onderdeel van dit beleid is de gemeentelijke aanpak om het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed energieneutraal te maken. Investerings laten we aansluiten bij het Meerjaren Onderhoud Programma.	Diverse nader te bepalen uitvoeringspartners	Vaststelling beleid: Q1 2021
-------	---	--	--	------------------------------

3. Circulaire economie

Inleiding

Wereldwijd groeit de consumptie, mede door de groei van de wereldbevolking. Dit betekent ook een groei van het gebruik van grondstoffen voor bijvoorbeeld eten, apparaten en kleding. De huidige economie is vooral een lineaire economie, met een klein deel hergebruik: we nemen steeds nieuwe grondstoffen, maken er iets van wat we een korte tijd gebruiken om het uiteindelijk weg te gooien.

Dit leidt tot uitputting van grondstoffen en een steeds grotere afvalberg.

In de afgelopen jaren is steeds meer ingezet op hergebruik, oftewel recycling. Een volgende stap is het circulair maken van de

economie: toewerken naar een systeem waarin we geen restafval meer hebben, maar alle reststromen opnieuw inzetten. De essentie van een circulaire economie is dat we afval leren zien als grondstof. Voor de meeste reststromen geldt dat deze, vaak in andere industrieën, weer ingezet kunnen worden als grondstof.

Waar willen we naar toe?

Voor circulair zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- 50% minder primaire grondstoffen in 2030.
- Volledig circulaire economie in 2050.

Voor circulaire economie sluit de gemeente aan bij de landelijke doelen uit het landelijke programma Circulaire Economie.

PROJECTEN THEMA CIRCULAIRE ECONOMIE

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
3.1	Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw	Doel van de Regio Deal is een economisch sterke landbouwsector, die bijdraagt aan de biodiversiteit, een gezonde bodem en een gevarieerd en (be)leefbaar platteland. Midden-Drenthe is bij de regiodeal aangesloten. Dit project heeft ook een belangrijk raakvlak met het thema voedsel.	LTO Noord, DAJK, provincie, diverse andere partners	Doorlopend 2020 en 2021
3.2	Koplopersproject Plus	In het Koploperproject gaat een groep van 8 tot maximaal 15 bedrijven praktisch aan de slag met maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame innovatie. Van en met elkaar leren staat centraal in de aanpak. De uitkomsten delen we breed met andere ondernemers. Daarnaast kijken we naar kansen voor het vervolg.	Ondernemers, Natuur en Milieufederatie, NICE, Koplopersproject	Start Q3 2020, Eind Q3 2021

3.3	Stimuleren deelinitiatieven	Door in dorpen of wijken deelinitiatieven los te maken rondom specifieke voorzieningen en diensten kunnen we een betekenisvolle stap zetten richting een circulaire en duurzame economie. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe mobiliteit, een spullenbank, het delen van witgoed of apparaten of andere items die je niet iedere dag gebruikt. Samen met de Natuur en Milieufederatie willen we 2 of 3 dorpen of wijken stimuleren om een project op te zetten die gebaseerd is voornoemde opzet. In Smilde bestaat al het initiatief Naaberplaats, een digitale site om spullen aan elkaar uit te lenen. Dit initiatief kan als voorbeeld dienen voor andere deelinitiatieven in onze gemeente.	Wijk- of dorpsverenigingen, energiecoöperaties, Natuur en Milieufederatie Drenthe.	Start Q3 2020, Eind Q3 2021
3.4	Grondstof- en reststroomanalyse	Inventarisatie van grond- en reststromen die vrijkomen bij ondernemingen, productieprocessen en de eigen afvalinzameling. Het restproduct van het ene bedrijf kan namelijk de grondstof zijn voor een andere. We brengen deze kansen in beeld en gaan samen met onze ondernemers aan de slag om te kijken waar concreet de mogelijkheden liggen.	Attero.	Start 2021
3.5	Gemeente geeft het goede voorbeeld	Stimuleren van een duurzame interne bedrijfsvoering		
3.5.1	Uitvoeren actieplan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	Bijvoorbeeld bij inkopen op het gebied van facilitair en bedrijfsvoering, maar ook bij nieuw- en verbouwprojecten. We kijken aan de voorkant naar de mogelijkheden om deze circulair in te kopen.		

3.5.2	Bouw school voortgezet onderwijs	Een van de voorwaarden is dat het schoolgebouw duurzaam is op het gebied van materiaalgebruik en energie-arm is. Aandachtspunten hierbij zijn onder andere de keuze van materialen en daar waar mogelijk kiezen voor materialen en bedrijven uit de regio.	?	2020-2022
3.5.3	Afvalstromenanalyse milieustraat	We voeren een afvalstromenanalyse uit bij de milieustraat. Enerzijds om te bekijken wat er exact met ons afval gebeurt en waar mogelijkheden liggen voor verbetering, anderzijds om te bekijken welke afvalstromen we nog meer gescheiden kunnen inzamelen. Ook bekijken we de mogelijkheden om de ingeleverde materialen nuttig te kunnen hergebruiken.	Extern Bureau	2020

4. Voedsel

Inleiding

Alleen al in Nederland verspilt ieder persoon gemiddeld zo'n 41 kilo goed eten. Door beter om te gaan met eten kunnen we jaarlijks per persoon gemiddeld €145,- besparen. Met alle huishoudens samen verspillen we daarmee in Nederland 700 miljoen kilo goed voedsel. Dat zijn duizenden vuilniswagens vol!

Door voedingsmiddelen weg te gooien gaan energie en grondstoffen verloren die nodig waren om de voedingsmiddelen te telen, vervoeren, koelen en eventueel te bewerken en te verpakken.

De energie die daarvoor nodig is, komt vooral van fossiele brandstoffen. Voedselverspilling in huishoudens en restaurants samen is verantwoordelijk voor ongeveer 3,5 procent van de totale jaarlijkse uitstoot van broeikasgassen van de gemiddelde consument. Verder vergroot het weggooien van eten de afvalberg.

Waar willen we naar toe?

De gemeente heeft als doel om de voedselverspilling te reduceren met 50% in 2030. Daarnaast wil de gemeente bewustwording en consumptie van lokale producten stimuleren. De bedoeling is om de hele keten bewust te maken van de problemen en te laten meehelpen bij de oplossingen.

Voor voedsel zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- In 2030 de voedselverspilling met 50% reduceren;
- In te zetten op bewustwording;
- Meer lokaal te consumeren

PROJECTEN THEMA VOEDSEL

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
4.1	Campagne Eet Bewust	Promoten van lokaal en regionaal geproduceerd voedsel bij onze inwoners via Good Food Club /Voedsel anders en tegengaan van voedselverspilling via landelijk initiatief 'Too good to go'.	Horeca, MKB, Natuur en Milieufederatie, IVN Drenthe. LTO Noord	2021
4.2	Stimuleren verbouw eigen voedsel	We stimuleren de aanleg van voedselbossen en dorpstuinen door deze te subsidiëren. Voor elk initiatief geven wij een startbijdrage van €500,- en zorgen we voor advies / kennisdeling. B.v. door het aanleggen van voedselbossen te koppelen aan de Werkplaats Voedselbossen van de Natuur en Milieufederaties.	Natuur en Milieufederatie, wijk en dorpsinitiatieven, LTO Noord	2020
4.3	Symposium lokaal voedsel	We organiseren een bijeenkomst voor lokale producenten van voedsel om de kennisuitwisseling te bevorderen, uitleg te geven over de Good Food Club en Too good to go en om nieuwe ideeën voor duurzaam voedsel te genereren.	IVN Drenthe, GGD, Werkgroep Fairtrade, Natuur en Milieufederatie, LTO Noord	2021
4.4	Fairtrade Certificering	Certificeringssystematiek maken voor fairtrade bedrijven en organisaties in Midden-Drenthe.	Werkgroep Fairtrade	2020
4.5	Fairtrade Week	Aansluiten bij landelijke promotieweek van fairtrade (producten) en organiseren lokale activiteiten en publiciteit.	Werkgroep Fairtrade	2020, 2021 en 2022

4.6	Fairtrade fietsweek	Fietsroute langs alle Fairtrade en eerlijke producenten in de gemeente. Bekijken mogelijkheden aansluiting bij rustpunten en knooppunten.	Werkgroep Fairtrade	2020
4.7	MVO award	Ontwikkelen MVO award voor Midden-Drentse bedrijven.	Werkgroep Fairtrade	2020

5. Algemene Taken

Een aantal taken is overkoepelend over alle vier andere thema's. In bijgaand overzicht zijn deze taken weergegeven:

OVERZICHT ALGEMENE TAKEN

Nr.	Titel	Omschrijving	Partners	Planning
5.1	Duurzaam Op Eigen Kracht	Prijsvraag om duurzaamheidsinitiatieven van inwoners en non-profit organisaties te stimuleren. De gemeenteraad stelt 1x per 3 jaar €30.000 beschikbaar. Een onafhankelijke jury beoordeeld de initiatieven en maakt een keuze in de verdeling van het budget.	Nader te bepalen onafhankelijke jury	Vorbereiding: Q4 2021 Uitvoering: 2022
5.2	Duurzaamheid, Natuur en Milieueducatie	Via het IVN Drenthe bieden we alle basisscholen jaarlijks lessen en lesmateriaal aan in het kader van duurzaamheid, natuur en milieu. 1x in de vier jaar sluiten we een contract over het lespakket af met IVN Drenthe.	IVN Drenthe, basisonderwijs in Midden-Drenthe, LTO Noord	2020, 2021 en 2022
5.3	Ondersteuning Energie Coöperaties	Als gemeente ondersteunen wij waar we dat kunnen de ambities van onze energievooperaties, bijvoorbeeld met het energieneutraal worden van hun dorp.	Energiecoöperaties Smildes, Hooghalen, Drijber en De Broekstreek	Doorlopend
5.4	Monitoring	Door monitoring inzicht krijgen in hoeverre we de doelstellingen halen en welke resultaten er worden bereikt. We sluiten jaarlijks aan bij de P en C cyclus. In 2022 informeren wij de gemeenteraad aan de hand van een uitgebreidere evaluatie over de stand van zaken. We maken gebruik van CBS gegevens, de Klimaatmonitor en Statline	Nvt	Jaarlijks 2022 uitgebreide evaluatie van dit uitvoeringsprogramma

Organisatie en middelen

Regie en algemene taken

De uitvoering van alle projecten wordt belegd bij verschillende medewerkers van de gemeente. In de totstandkoming van de Duurzaamheidsvisie is met de verschillende teams gesproken over het beleggen van de projecten bij verschillende betrokkenen. Ook met externe stakeholders is gesproken over de rol die zij kunnen en willen pakken, resulterend in enkele projecten waarvoor een externe partij de trekker levert of projecten waarvoor inhuur plaats gaat vinden.

Essentieel is dat één iemand de voortgang bewaakt. De gemeentelijk projectleider duurzaamheid coördineert de uitvoering van de projecten, is het aanspreekpunt voor duurzaamheid is en draagt zorg voor de

uitvoering van de algemene duurzaamheidstaken. Onder de algemene taken horen:

- Regie uitvoering duurzaamheidsvisie en – programma;
- Organiseren en voorzitten intern duurzaamheidsoverleg;
- Advisering raad en college;
- Organiseren DOEK (prijsvraag Duurzaam Op Eigen Kracht);
- Relatiebeheer en aanspreekpunt intern en extern;
- Duurzaamheid, milieu- en natuureducatie (voor basisonderwijs);
- Monitoring.

Benodigde middelen

Voor de uitvoering van alle projecten in dit uitvoeringsprogramma is 3,3 fte nodig. Deels is deze beschikbaar binnen de eigen organisatie, deels vindt inhuur plaats of wordt bijgedragen aan een trekker die we vanuit een samenwerkende organisatie inzetten. Voor 2020 bedragen de bijkomende kosten voor inhuur en bijdragen aan derden € 286.000, in 2021 is dit bedrag € 206.000.